

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-4-277
Karar Sayısı : 12-48/1421-481
Karar Tarihi : 04.10.2012

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Muhammed GÜNDOĞDU, Buket ARI

C. BAŞVURAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Türk Havayolları A.O.
Atatürk Havalimanı 34149 Yeşilköy/İstanbul
- Güneş Ekspres Havacılık A.Ş. (SunExpress)
Yeniçöl Mah. Nergiz Sok. No:84 Muratpaşa/Antalya

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Türk Havayolları A.O.'nun İzmir-Erzurum hattında Anadolu Jet ile gerçekleştirdiği uçuşlarda, aktarmalı bilet fiyatlarını SunExpress'in fiyatlarının altına düşürmediği ve SunExpress'in fiyatlarına endekslediği iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda; İzmir-Erzurum hattında havayolu ile yolcu taşımacılığı pazarında yalnızca Güneş Ekspres Havacılık A.Ş. (SunExpress) ile Türk Havayolları A.O. (THY)'nin faaliyet gösterdiği, bunlardan sadece SunExpress'in direkt uçuş düzenlediği, THY'nin ise direkt uçuşunun bulunmadığı, buna karşılık THY'nin düzenlediği uçuş fiyatlarının SunExpress'in fiyatlarının altına düşmediği, İzmir-Erzurum arasındaki yolcu trafiği yoğun olduğu halde diğer firmaların (Pegasus ve Onur Air) İzmir- Erzurum arasına sefer koymadığı, bunun sonucunda, başvuruya konu hatta daha uzun mesafelere uygulananın en az 2 katı bilet fiyatları uygulandığı iddia edilmektedir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 19.07.2012 tarih ve 5799 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 31.07.2012 tarih ve 2012-4-277/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 09.08.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 28.09.2012 tarih ve 2012-4-277/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; başvuruya konu teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

(5) İnceleme konusu iddialar çerçevesinde, ilgili ürün pazarı "*havayolu ile tarifeli yolcu taşımacılığı pazarı*", ilgili coğrafi pazar ise "*İzmir-Erzurum hattı*" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

(6) Dosya mevcudu bilgiler incelendiğinde, THY'nin aynı hat için aktarmalı uçuşlarında uyguladığı bazı fiyatların SunExpress'in direkt uçuş fiyatlarından daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. Kaldı ki şikâyet dilekçesinde iddia edildiği gibi, THY tarafından uygulanan tüm fiyatlar, SunExpress tarafından uygulanan fiyatların üstünde gerçekleşse dahi bu durumun rasyonel bir açıklaması bulunmaktadır. Buna göre, İzmir-Erzurum-İzmir hattında SunExpress direkt uçuşlarla hizmet verirken, THY aynı hizmeti aktarmalı uçuşlar aracılığıyla

12-48/1421-481

sunmaktadır. Bir başka deyişle THY Ankara ve İstanbul aktarmalı olarak gerçekleştirdiği İzmir-Erzurum-İzmir uçuşlarında varış noktasına iki bacaklı bir uçuşla hizmet verirken SunExpress açısından bacak sayısı tektir. Bunun doğal sonucu olarak aynı hat için THY daha fazla maliyete katlanmaktadır. Bu durum ise THY tarafından uygulanan bilet fiyatlarının SunExpress tarafından uygulanan bilet fiyatlarından daha yüksek olmasını ticari hayatın bir gerekliliği olarak rasyonel kılmaktadır. Söz konusu gerekçeye rağmen THY tarafından uygulanan bazı bilet fiyatlarının SunExpress tarafından uygulanan bilet fiyatlarından daha düşük olmasının ise taraflar arasındaki rekabetten kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

- (7) Diğer yandan, İzmir-Erzurum hattında etkin bir rekabet olmadığından emsal mesafe uçuşlarına nazaran iki katına kadar daha fazla fiyat talep edildiği iddiasına yönelik olarak ise, İzmir-Erzurum hattında uygulanan vergi ve işlem ücreti dâhil son fiyat bilgisi, aynı havayolu şirketlerinin faaliyet gösterdiği yine aynı uzaklıktaki İzmir-Diyarbakır hattına yapılan uçuşlara ilişkin fiyatlarla karşılaştırılmıştır. Dosya mevcudu bilgileri, her iki havayolu şirketi tarafından da Diyarbakır'a düzenlenen seferler için daha yüksek ücret talep edildiğini göstermektedir.
- (8) Şikâyetçinin diğer bir iddiası ise THY ve SunExpress dışındaki firmaların İzmir-Erzurum hattında seferlerinin olmamasına ilişkindir. Ancak, rekabet hukukunda herhangi bir teşebbüsün belirli bir mal veya hizmeti sunmaya zorlanması, ancak söz konusu teşebbüsün ilgili ürün/hizmet pazarında hakim durumda olması ve ilgili ürün/hizmetin "zorunlu unsur" niteliğini haiz olması halinde mümkündür. Bağımsız teşebbüslerin bu tür bir durum dışındaki mal/hizmet sunma/sunmama tercihlerinin, "sözleşme yapma özgürlüğü" çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla diğer havayolu şirketlerini aynı hatta faaliyet göstermeye zorlamak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında mümkün değildir.
- (9) Bu nedenlerle sonuç olarak, ön araştırmaya konu olan teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (10) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikâyetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.